

Projekt

z dnia

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ DZIERŻONIOWA**

z dnia 28 marca 2022 r.

w sprawie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 w związku z art. 7 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 i 2469, z 2022 r. poz. 24 i 218) oraz art. 10 ust. 1,2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469), uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXXVI/332/21 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dzierżoniowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 2022 r.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	2
II. Przepisy prawne stosowane w związku z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi	3
III. Diagnoza problemów uzależnień	4
IV. Odbiorcy	11
V. Cel Główny	12
VI. Cele szczegółowe/zadania	16
VII. Przeznaczenie środków pochodzących z opłaty, o której mowa w art. 9 ² ust. 11 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	29
VIII. Realizatorzy	30
IX. Monitoring	31
X. Finansowanie programu	32

I. Wprowadzenie

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomani jest dokumentem wyznaczającym cele i sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii na terenie miasta Dzierżoniowa.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (zwanej dalej „ustawą”), program musi bezwzględnie realizować zadania, które są spójne z Narodowym Programem Zdrowia oraz dotyczyć profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. 2021 to kolejny rok, który został zdominowany przez stan epidemii COVID-19. Zastosowanie miały również przepisy ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W związku z koniecznością realizacji obowiązku zachowania dystansu społecznego i związanymi z tym obostrzeniami, zmianie uległo funkcjonowanie różnych instytucji i placówek, w tym miejsc pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Z dniem 1 stycznia 2021 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów. Ustawa ta m.in. wprowadziła opłatę za napoje alkoholowe w opakowaniach o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml.

Opłata w części, o której mowa w art. 9² ust. 11 ustawy, oraz dodatkowa opłata, o której mowa w art. 9¹² ust. 21 ustawy, stanowią w wysokości:

- 1) 50% dochód gmin, na terenie, których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Gmina przeznacza środki, o których mowa powyżej na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Celem takiego rozwiązania jest umożliwienie dostosowania wydatków do potrzeb danej gminy. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na 2022 rok stanowi lokalną międzysektorową strategię rozwiązywania problemów z obszaru uzależnień, będąc jednocześnie częścią Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030 (Uchwała Nr XXXII/306/21 z dnia 30 sierpnia 2021 r.)

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia.

Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w tej grupie znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie.

Alkohol stoi na przeciwległym biegunie rozwoju społecznego: jest odpowiedzialny za rozpad rodzin i przemoc w nich, za przedwczesną utratę życia i zdrowia, za coraz większy w całej Unii Europejskiej współczynnik śmiertelności młodego pokolenia (aż 1/4), czy za złe funkcjonowanie różnego rodzaju państwowych instytucji. Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyczą osoby uzależnione, spożywanie alkoholu ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie.

Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego. Dużym zagrożeniem jest picie napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży. W tym temacie profilaktyka jest bardzo ważna, gdyż to kobieta-matka ma bezpośredni wpływ na stan zdrowia nienarodzonego jeszcze dziecka.

II. Przepisy prawne i dokumenty stosowane w związku z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi oraz narkomanii

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej.
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.
5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
6. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

9. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
11. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
12. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie.
13. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025.
14. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
15. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych.
16. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030.
17. Roczny Program Współpracy Dzierżoniowa z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
18. Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2021-2024.

III. Diagnoza problemów uzależnień w Gminie Miejskiej Dzierżoniów

We wrześniu i październiku 2021 roku przeprowadzono diagnozę lokalnych problemów społecznych na terenie miasta Dzierżoniowa. Badaniem ankietowym zostali objęci mieszkańcy miasta z różnych grup społecznych tj. uczniowie i ich rodzice, nauczyciele, dorośli mieszkańcy Dzierżoniowa oraz sprzedawcy napoi alkoholowych oraz produktów tytoniowych z terenu miasta.

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Dzierżoniowa.

Działania badawcze miały na celu:

- 1) zidentyfikowanie problemów dotyczących uzależnień w różnych grupach wiekowych,
- 2) uchwycenie czynników prowokujących do powstawania sytuacji problemowych,
- 3) określenie skali oraz zakresu tych problemów,
- 4) rozpoznanie i zdiagnozowanie skutków występujących problemów,
- 5) propozycję rozwiązań/zmniejszania negatywnych konsekwencji uzależnień.

Badania ankietowe miały na celu analizę wybranych problemów społecznych.

W badaniu wśród osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak:

- 1) problem alkoholowy - częstotliwość spożywania alkoholu, znajomość osób nadużywających napoje alkoholowe, rozpowszechnienie alkoholizmu w środowisku lokalnym,
- 2) problem nikotynowy - częstotliwość palenia, konsekwencje zdrowotne palenia papierosów,
- 3) problem narkotykowy - dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki.

Przeankietowano 122 osoby dorosłe.

W badaniu wśród uczniów zostały uwzględnione zostały takie obszary jak:

- 1) problem alkoholowy - częstotliwość spożywania, dostępność, znajomość osób pijących, znajomość instytucji pomocowych, znajomość konsekwencji zdrowotnych,
- 2) problem nikotynowy- częstotliwość palenia, dostępność, znajomość osób palących, znajomość konsekwencji zdrowotnych,
- 3) problem narkotykowy- częstotliwość zażywania, dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki, znajomość konsekwencji zdrowotnych i prawnych z tytułu ich posiadania,
- 4) problem zażywania dopalaczy- częstotliwość zażywania, dostępność, znajomość osób zażywających dopalacze, znajomość konsekwencji zdrowotnych.

Przebadano 223 uczniów klas piątych i szóstych oraz 451 uczniów klas siódmych i ósmych.

W badaniu wśród rodziców uczniów uwzględnione zostały takie obszary, jak:

- 1) relacje pomiędzy rodzicami, a dziećmi,
- 2) problemy związane z substancjami psychoaktywnymi.

Przebadano 203 rodziców uczniów.

W badaniu wśród nauczycieli uczniów uwzględnione zostały takie obszary, jak:

- 1) problem alkoholowy - częstotliwość spożywania alkoholu, znajomość osób nadużywających napoje alkoholowe, rozpowszechnienie alkoholizmu w środowisku lokalnym,
- 2) problemy związane z substancjami psychoaktywnymi.

Badaniem objęto 111 nauczycieli dzierzoniowskich szkół podstawowych.

W badaniu wśród pracowników punktów sprzedaży zostały poruszone takie kwestie, jak:

- 1) problem dostępu do substancji legalnych, w tym częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe i niepełnoletnie; prób zakupu papierosów, piwa

bezalkoholowego o zawartości nieprzekraczającej 0,5% alkoholu i napojów energetyzujących przez nieletnich,

- 2) postawy osób będących w stanie silnego upojenia alkoholem,
- 3) częstotliwość przypadków sprzedaży papierosów, alkoholu i napojów energetyzujących nieletnim,
- 4) przestrzeganie zasad sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.

Przebadano 20 pracowników punktów sprzedaży.

Diagnoza i profilaktyka zagrożeń społecznych

1. Problem alkoholizmu w świadomości dorosłych mieszkańców z terenu miasta Dzierżoniowa.

Główne wyniki badania

- 1) zjawisko alkoholizmu w środowisku lokalnym:
 - a) przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie „uważanym za bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem nadużywania napojów alkoholowych został oceniony najwyżej w hierarchii problemów, uzyskując wagę punktową 3,91,
 - b) 39,34% mieszkańców stwierdziło, że alkoholizm jest problemem zauważalnym natomiast są to nieliczne przypadki, a 36,07% badanych uznało problem alkoholizmu za bardzo powszechny,
 - c) 63,93% badanych mieszkańców było zdania, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej,
 - d) 47,54% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol,
 - e) zdaniem większości respondentów widok osób awanturujących się pod wpływem alkoholu oraz spożywających alkohol w miejscach pracy są rzadsze biorąc pod uwagę czas trwania pandemii,
 - f) 75,41% ankietowanych mieszkańców stwierdziło, że ogólne spożycie alkoholu przez dorosłych utrzymuje się na podobnym poziomie na przestrzeni trwania pandemii,
 - g) 70,49% respondentów uważa, że małoletni piją na podobnym poziomie biorąc pod uwagę czas trwania pandemii,

- h) według 79,28% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową,
- 2) postawy wobec alkoholu:
- a) 14,75% respondentów zadeklarowało abstynencję,
 - b) 70,49% badanych mieszkańców przyznało, że pije alkohol tylko okazjonalnie,
 - c) 77,05% ankietowanych mieszkańców ma świadomość tego, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.

Wnioski i rekomendacje

Wyniki badania wskazują, że w opinii badanych mieszkańców z terenu Gminy Miejskiej Dzierżoniów najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona na poziomie 3,91. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy takich jak m.in.:

- 1) kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania i zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym,
 - 2) prowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z asertywnych technik odmowy sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym,
 - 3) zwiększenie poziomu egzekwowania prawa w zakresie spożywania alkoholu w miejscach publicznych,
 - 4) tworzenie programów pomocowych dla osób zagrożonych marginalizacją; w tym osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne,
 - 6) podejmowanie działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki alkoholowej - organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół,
 - 7) promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym; wzbogacenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego,
 - 8) ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia.
2. Problem narkomanii w świadomości dorosłych mieszkańców z terenu miasta Dzierżoniowa.

Główne wyniki badania

1) Zjawisko narkomanii w środowisku lokalnym:

- a) przyjętą miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie „uważanym za bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”. Problem narkomanii oraz problem nowych substancji psychoaktywnych uzyskały odpowiednio wagę punktową 3,16 i 3,36,
- b) 36,07% badanych mieszkańców uważa, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy, natomiast są to nieliczne przypadki, natomiast 11,48% mieszkańców twierdzi, że jest to problem bardzo powszechny,
- c) 18,03% ankietowanych przyznało, że zna co najmniej jedną osobę, która według nich zażywa narkotyki, natomiast 3,28% ankietowanych przyznało się do eksperymentowania z narkotykami,
- d) 9,36% badanych rodziców nie potrafi rozpoznać osoby pod wpływem narkotyków,
- e) 49,75% rodziców rozmawia z dziećmi rzadko na temat konsekwencji związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, natomiast 46,31% robi to często,
- f) zdecydowana większość badanych mieszkańców tj. 95,08% nie posiada wiedzy na temat tego, gdzie można nabyć narkotyki.

Wnioski i rekomendacje

Badania zrealizowane wśród mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii w niewielkim stopniu dotyczy miasta Dzierżoniowa.

Aby uniknąć rozpowszechnienia się problemu, zasadne jest podejmowanie działań takich jak:

- 1) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- 2) realizowanie lokalnych kampanii społecznych na temat działania substancji psychoaktywnych,
- 3) rozpowszechnianie rzetelnych informacji na temat substancji odurzających i ich szkodliwości poprzez lokalną prasę, tablice informacyjne, media,
- 4) promowanie wśród społeczności lokalnej zdrowego stylu życia,
- 5) zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki narkotykowej,
- 6) współpraca lokalnych instytucji w zakresie podejmowania działań na rzecz ograniczania rozmiarów zjawiska narkomanii.

3. Problem nikotynowy w świadomości dorosłych mieszkańców z terenu miasta Dzierżoniowa.

Główne wyniki badania

- 1) postawy wobec wyrobów tytoniowych:
 - a) 24,22% ankietowanych mieszkańców zadeklarowało, że pali papierosy,
 - b) do nałogowego palenia przyznało się 19,35% palących,
 - c) 45,31% ogółu badanych było zdania, iż palenie bierne szkodzi tak samo jak palenie czynne,
 - d) według 90,09% badanych nauczycieli w ich szkołach są uczniowie, którzy palą papierosy.

Wnioski i rekomendacje

Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy Dzierżoniów zwracają uwagę na problem uzależnienia od nikotyny i jednocześnie wskazują na podjęcie między innymi takich działań, jak:

- 1) realizowanie programów podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania papierosów,
- 2) prowadzenie edukacji społecznej na temat szkodliwości wdychania dymu tytoniowego przez osoby niepalące,
- 3) kontrolowanie punktów sprzedaży wyrobów tytoniowych w zakresie przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

4. Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi

Główne wyniki badania

- 1) postawy uczniów wobec substancji psychoaktywnych:
 - a) procent zażywania substancji psychoaktywnych wzrasta dość dynamicznie wraz z wiekiem badanych uczniów,
 - b) procent uczniów klas piątych i szóstych, którzy deklarują spożywanie alkoholu kształtuje się na poziomie 5,83%, a wśród uczniów klas siódmych i ósmych jest to już 25,06% osób, które przeszły inicjację alkoholową. Podobnie wygląda problem inicjacji nikotynowej – wśród uczniów klas piątych i szóstych jest to 8,07%, a wzrasta do 17,52% wśród uczniów klas siódmych i ósmych (papierosy tradycyjne i e-papierosy),

- c) spośród osób mających za sobą inicjację alkoholową, 23,89% uczniów klas siódmych i ósmych piło alkohol za namową osób trzecich, a wśród okoliczności sprzyjających sięganiu po alkohol, uczniowie najczęściej wskazywali okres wakacyjny. Osoby, które przyznały się do picia alkoholu najczęściej deklarowały, że spożywały alkohol tylko raz (65,49%) lub przyznawały, że piją alkohol okazjonalnie, kilka razy w roku (23,89%),
- d) spośród osób mających za sobą inicjację nikotynową, 39,24% uczniów klas siódmych i ósmych zapaliło pierwszego papierosa za namową osób trzecich. Wielu ankietowanych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Pozyskane w trakcie badania dane wskazują, iż takie znajomości poszerzają się wraz z wiekiem badanych,
- e) wraz z wiekiem wzrasta również możliwość dostępu do substancji psychoaktywnych. Większość ankietowanych nie miało dotąd kontaktu z narkotykami. Do stosowania tego typu substancji psychoaktywnych przyznało się 1,55% uczniów klas siódmych i ósmych szkoły podstawowej. Badani uczniowie prezentują stosunkowo dość dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje spora grupa osób, szczególnie wśród uczniów młodszych, która takiej wiedzy nie posiada.

Wnioski i rekomendacje

Część badań przeprowadzona w mieście Dzierżoniów dotycząca postaw uczniów wobec różnego rodzaju substancji psychoaktywnych pozwoliła na ocenę poziomu zagrożeń z nimi związanych. Analizując szczegółowe dane zauważyć należy, że wraz z wiekiem wzrasta możliwość dostępu do używek jakimi są papierosy, alkohol czy też narkotyki. Co więcej, wielu uczniów ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznają, ich pierwszy kontakt z tego typu używkami nastąpił za namową osób trzecich. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu również rola rodzica. Jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami. Należy pamiętać, że młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze, jest mniej podatny na kontakt z używkami, chętniej rozmawia o swoich problemach. Istotne jest zatem

budowanie pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodemu człowiekowi możliwość rozwijania kompetencji społecznych takich jak asertywność, umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji czy poczucia własnej wartości.

W zakresie profilaktyki szkolnej, zasadnym będzie podejmowanie następujących działań:

- 1) prowadzenie programów informacyjno - profilaktycznych podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu, palenia papierosów, czy używania narkotyków. Wysoki poziom wiedzy w tym zakresie jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych i świadomych decyzji dotyczących stosowania tego typu substancji psychoaktywnych,
- 2) prowadzenie programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków/ dopalaczy,
- 3) realizowanie szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej,
- 4) preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz warsztatów dla młodzieży także zajęcia dla rodziców/prawnych opiekunów, a także dla kadry pedagogicznej,
- 5) realizowanie warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych

Przeprowadzona diagnoza nie zawiera informacji o skali problemu uzależnień behawioralnych z uwagi na fakt, że na czas jej sporządzenia przepisy nie wprowadzały obowiązku ujmowania uzależnień behawioralnych w Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa istnieje konieczność uzupełnienia diagnozy o problem uzależnień behawioralnych. Dane te zostaną ujęte w Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na kolejny okres.

IV. Odbiorcy

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na 2022 rok skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Miejskiej Dzierżoniów, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z

problemami uzależnień oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich mieszkańców zainteresowanych tą problematyką, w szczególności do:

- 1) dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców, opiekunów,
- 2) wychowawców i nauczycieli,
- 3) osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem,
- 4) osób uzależnionych,
- 5) osób współuzależnionych, w tym w szczególności ofiar przemocy,
- 6) osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień,
- 7) osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

V. Cel Główny

Priorytetem Programu jest uświadomienie jak najszerszego grona odbiorców – mieszkańców Dzierżoniowa o tym jak ryzykowne zachowania związane z uzależnieniami wpływają na zdrowie i stan psychofizyczny. Celem programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie miasta Dzierżoniowa przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczyć problemy, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych. Program łączy różne działania profilaktyczne z obszaru problematyki uzależnień, realizowane dotychczas na podstawie przepisów kilku ustaw, o różnych terminach realizacji oraz różnych źródłach i poziomach finansowania (przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii).

Cele i zadania Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii odnoszą się bezpośrednio do celów operacyjnych narodowego Programu Zdrowia dotyczących uzależnień.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego określoną w art.2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Głównym celem Programu w myśl art. 4¹ ust. 1 ustawy, traktowanym jako zadanie własne gminy jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania napojów alkoholowych wraz z rozwiązywaniem problemów uzależnień, wzrostem społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integracją społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu oraz ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem

alkoholu oraz nowych problemów społecznych, kryminalnych bezpośrednio z nimi związanych.

1. Zadanie to obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

2. Ponadto art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, jako zadania własnego gminy, które obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,

- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.
3. Gminny program realizuje cele operacyjne oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ). Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2: „Profilaktyka uzależnień”. NPZ wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom (aktywności te znajdują się w przedmiotowym dokumencie). Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych, do których należą:
 - 1) edukacja zdrowotna i profilaktyka w celu przeciwdziałania uzależnieniom,
 - 2) edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień,
 - 3) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin,
 - 4) zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie,
 - 5) leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich,
 - 6) wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD,
 - 7) zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych i innych.
4. Gminny program realizuje założenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030, głównie w I obszarze interwencji – Uzależnienia w ramach następujących celów:
 - 1) zwiększenie dostępności terapii, wsparcia i pomocy dla osób uzależnionych,
 - 2) motywowanie osób uzależnionych do życia w abstynencji,
 - 3) wsparcie i pomoc dla osób współuzależnionych,

4) profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze, inne).

Realizacja zadań będzie prowadzona na terenie miasta Dzierżoniowa w postaci Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022.

Program określa zadania oraz sposoby ich realizacji odpowiednio dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Zawiera również założenia lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

VI. Szczegółowe działania.

W ramach Gminnego programu przyjęto osiem kierunków interwencji (działań). Ich wykaz zawiera poniższa tabela:

*** NPZ – Narodowy Program Zdrowia, STRATEGIA – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych**

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
1.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych, w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.	1) finansowanie działań edukacyjno-zdrowotnych z zakresu wiedzy o uzależnieniach od alkoholu, narkomanii i behawioralnych, 2) finansowanie konferencji, kampanii edukacyjnych dot. przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promocja zdrowego trybu życia, realizacja programów profilaktycznych skierowanych do mieszkańców Dzierżoniowa (preferowane programy rekomendowane, o potwierdzonej skuteczności), 3) finansowanie i prowadzenie programów edukacyjnych skierowanych do rodziców, nauczycieli zwiększające ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży, 4) finansowanie i prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód w kontekście: prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, FAS oraz	MKRPA, OPS, Policja, Straż Miejska, Publiczne i niepubliczne przedszkola oraz szkoły i inne jednostki organizacyjne gminy (DOK, Biblioteka, OSiR, Muzeum), organizacje pozarządowe	NPZ VI. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom – 1,4 VI. Uzależnienia od alkoholu –1,4 VI. Uzależnienia od narkotyków – 1 VI. Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne)-1,3 STRATEGIA Obszar 1 – Uzależnienia Obszar 3: RODZINA

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
		<p>spożywania alkoholu w miejscach pracy,</p> <p>5) prowadzenie działań informacyjnych o dostępnej ofercie pomocy dla rodzin z problemem uzależnienia i zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>6) finansowanie i organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć rozwojowych (osobistych i społecznych), kształtujących i wzmacniających kompetencje i wartości, propagowanie idei trzeźwego oraz zdrowego stylu życia,</p> <p>7) finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-profilaktyczno-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży wraz z doposażeniem miejsc i środowiskowych sal sportowych,</p> <p>8) finansowanie zakupu specjalistycznej literatury, materiałów informacyjno-edukacyjnych o tematyce uzależnień i przemocy w rodzinie oraz ich kolportaż na terenie Dzierżoniowa,</p> <p>9) badanie i monitorowanie problematyki uzależnień w gminie: diagnozowanie stanu problemów alkoholowych, narkotykowych i behawioralnych w gminie, diagnozowanie</p>		Obszar 4: MŁODZIEŻ

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
		<p>zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej,</p> <p>10) promowanie wśród mieszkańców abstynencji i zdrowego stylu życia poprzez organizację festynów, kampanii, turniejów i innych działań rekreacyjnych,</p> <p>11) współpraca z lokalnymi mediami na temat aktualnych działań gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień,</p> <p>12) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-tego roku życia, osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, a także na kredyt lub pod zastaw,</p> <p>13) finansowanie i prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, w tym zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół podstawowych z terenu Dzierżoniowa.</p>		
2.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej	1) zwiększenie dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych:	OPS, MKRPA, ZI, Policja, Straż Miejska,	NPZ VI. Zintegrowane

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
	i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu, a także uzależnionych od zażywania substancji psychoaktywnych oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie, w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.	<p>a) finansowanie prowadzenia grupy wstępnej i „aftercare” (po leczeniu) przez terapeutę uzależnień,</p> <p>b) finansowanie zadań skierowanych do dzieci z rodzin z problemem alkoholowym realizowanych przez specjalistyczną i opiekuńczą placówkę wsparcia dziennego,</p> <p>2) wspieranie działań podejmowanych przez środowiska wzajemnej pomocy: działalność Klubów Abstynenta „Kalenica” i „Na Pawłowym Wzgórzu”, pomoc merytoryczna grupom samopomocowym AA; Wsparcie finansowe placówki terapeutycznej Essere,</p> <p>3) finansowanie kosztów zespołu biegłych sądowych wydających opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu poszczególnych osób, wobec których skierowano wnioski o leczenie odwykowe,</p> <p>4) podejmowanie czynności z zakresu procedury dotyczącej zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,</p> <p>5) wspieranie inicjatyw związanych z problematyką alkoholową ,</p>	Publiczne i niepubliczne przedszkola oraz szkoły i inne jednostki organizacyjne gminy (DOK, Biblioteka, OSiR, Muzeum), organizacje pozarządowe	przeciwdziałanie uzależnieniom – 3,4,5,6,7 VI. Uzależnienie od narkotyków- 1 VI. Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne)- 1, 2,3 STRATEGIA Obszar 1 – Uzależnienia Obszar 3: RODZINA Obszar 4: MŁODZIEŻ

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
		narkotykową i uzależnień behawioralnych, 6) dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą z rodzin z problemem uzależnień/problemem przemocy w rodzinie, 7) organizacja wypoczynku zimowego oraz letniego z elementami profilaktyki uzależnień, terapii wspomagającej rozwój dziecka.		
3.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii i problem uzależnień behawioralnych pomocy psychospołecznej, prawnej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, w ramach zwiększania dostępności specjalistycznej	1) tworzenie i finansowanie bieżącej działalności specjalistycznych miejsc pomocy w tym dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii i uzależnień behawioralnych oraz ofiar przemocy domowej: a) finansowanie punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ofiar przemocy, b) finansowanie działalności placówek wsparcia dziennego, Świetlic Środowiskowych, miejsca wsparcia dla młodzieży – „Klubu Młodzieżowego” – poprzez prowadzenie w środowisku działań informacyjno-edukacyjnych oraz zagospodarowania czasu wolnego ukierunkowanych na rozwój społeczny i	OPS, MKRPA, ZI, Policja, Straż Miejska, Publiczne i niepubliczne przedszkola oraz szkoły i inne jednostki organizacyjne gminy (DOK, Biblioteka, OSiR, Muzeum), organizacje pozarządowe	NPZ VI. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom – 1,3,4,5,6,7 VI. Uzależnienie od alkoholu – 1 VI. Uzależnienie od narkotyków – 1 VI. Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne)- 1,2,3

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
	pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie , o której mowa w narodowym Programie Zdrowia.	<p>profilaktykę uzależnień, miejsca wsparcia dla rodzin – „ Klubu Mamuśki” – poprzez prowadzenie działań edukacyjno – psychologiczno-terapeutycznych, treningi umiejętności wychowawczych oraz finansowanie działalności (opłaty komunalne, media, materiały do zajęć oraz na warsztaty, zakup wyposażenia do placówek, zakup zabawek, zakup paczek świątecznych, zakup mebli, art. chemicznych, zakup posiłków na Wielkanoc, Wigilię, wycieczki) oraz finansowanie wynagrodzeń dla wychowawców i specjalistów zatrudnionych w ww. placówkach,</p> <p>c) finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych, socjoterapeutycznych,</p> <p>d) dofinansowanie prac remontowych pomieszczeń przeznaczonych na świadczenie pomocy w zakresie poradnictwa wobec osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej w ramach funkcjonowania punktu informacyjno-konsultacyjnego oraz zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w</p>		<p>STRATEGIA</p> <p>Obszar 1 – Uzależnienia</p> <p>Obszar 3: RODZINA</p> <p>Obszar 4: MŁODZIEŻ</p>

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
		<p>rodzinie, zakup mebli,</p> <p>e) dofinansowanie remontu pomieszczeń przeznaczonych na działalność Świetlic Środowiskowych i Klubu Młodzieżowego w celu przystosowania do prawidłowego funkcjonowania tych placówek dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,</p> <p>f) finansowanie działań wynikających z diagnozy zjawiska przemocy domowej zainicjowanej przez zespół interdyscyplinarny (działania profilaktyczno-terapeutyczne dla ofiar przemocy domowej),</p> <p>2) zwiększenie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec problematyki alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie:</p> <p>a) finansowanie udziału członków MKRPA w szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p>		

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
		<p>b) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie procedury interwencji „Niebieska Karta”,</p> <p>c) zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholizmu i narkomanii oraz zjawiska przemocy w rodzinie,</p> <p>d) organizacja oraz wspieranie działań na rzecz poprawy świadomości mieszkańców w zakresie lokalnych problemów społecznych wynikających z uzależnień oraz zachowań przemocowych,</p> <p>e) finansowanie akcji społecznych o zasięgu lokalnym oraz ogólnopolskim.</p>		
4.	Zapewnienie profesjonalnej (kompleksowej) pomocy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, w ramach zwiększania dostępności	<p>1) udzielanie wsparcia członkom rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy kierowanym lub zgłaszającym się indywidualnie do MKRPA oraz motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia,</p> <p>2) rozwój pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożonymi przemocą, wszelkimi uzależnieniami od</p>	OPS, MKRPA, ZI, Policja, Straż Miejska, Publiczne i niepubliczne przedszkola oraz szkoły i inne jednostki	NPZ VI. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom – 1,2,7 VI. Uzależnienie od narkotyków – 1

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
	specjalistycznej pomocy , dla osób doznających przemocy w rodzinie , o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.	substancji psychoaktywnych i alkoholu, oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom.	organizacyjne gminy (DOK, Biblioteka, OSiR, Muzeum), organizacje pozarządowe	VI. Uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne)-1,2,3 STRATEGIA Obszar 1 – Uzależnienia Obszar 3: RODZINA Obszar 4: MŁODZIEŻ
5.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii i uzależnień behawioralnych, w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów	1) wsparcie materialne, edukacyjne i lokalowe dla podmiotów zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii, behawioralnych, a) finansowanie zadań podejmowanych przez instytucje, stowarzyszenia związane z profilaktyką i pracą z grupami ryzyka, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, terapią i rehabilitacją osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, behawioralnych oraz członków ich rodzin, b) realizacja I Modułu programu „Aktywne Wsparcie” – działania profilaktyczne polegające na prowadzeniu świetlicy	OPS, MKRPA, ZI, Policja, Straż Miejska, Publiczne i niepubliczne przedszkola oraz szkoły i inne jednostki organizacyjne gminy (DOK, Biblioteka, OSiR, Muzeum), organizacje pozarządowe	NPZ VI. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom – 3 VI. STRATEGIA Obszar 1 – Uzależnienia Obszar 3: RODZINA Obszar 4: MŁODZIEŻ

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
	profilaktycznych z zakresu problematyki alkoholowej, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.	<p>dla osób bezdomnych z elementami terapii uzależnień (zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu i zapewnienie dostępności do istniejących form wsparcia),</p> <p>c) realizacja II Modułu programu „Aktywne Wsparcie” skierowanego do osób doświadczających przemocy spowodowanej uzależnieniami poprzez organizację grup wsparcia oraz zajęć z psychologiem,</p> <p>d) finansowanie funkcjonującej w Dzierżoniowie ogrzewalni dla osób bezdomnych dotkniętych problemem alkoholizmu lub innych uzależnień,</p> <p>2) uczestnictwo w różnych formach szkoleniowych, mających na celu podniesienie kwalifikacji i zapobieganie wypaleniu zawodowemu realizatorów Gminnego Programu, wraz z kosztami wyjazdu.</p>		
6.	Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	<p>1) prowadzenie wizji lokalnych w celu zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,</p> <p>2) prowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania przepisów prawnych, kontrola zasad i</p>	MKRPA, UM	NPZ VI. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom – 2,

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
		warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.		VI. Uzależnienie od alkoholu – 4
7.	Monitoring naruszenia prawa związane z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem substancji psychoaktywnych, w ramach zwiększania skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie spożywania napojów alkoholowych zgodnie z założeniami Narodowego programu Zdrowia.	1) prowadzenie edukacji i udzielenie wsparcia w zakresie problematyki związanej z przestępstwami oraz innymi naruszeniami prawa popełnianymi przez osoby będące pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych, 2) prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych.	OPS, MKRPA, ZI, Policja, Straż Miejska, Publiczne i niepubliczne przedszkola oraz szkoły i inne jednostki organizacyjne gminy (DOK, Biblioteka, OSiR, Muzeum)	NPZ VI. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom –7
8.	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ , 15 ustawy oraz występowaniem przed	1) występowanie członków MKRPA przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w stosunku do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych nieprzestrzegających ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dot. reklamy alkoholu oraz sprzedaży napojów alkoholowych	MKRPA	NPZ VI. Uzależnienie od alkoholu –5

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
	sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, mające na celu zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.	osobom nieletnim lub nietrzeźwym, a także sprzedaży na kredyt lub pod zastaw, 2) podejmowanie interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.		
9.	Podejmowanie przez MKRPA postępowań w stosunku do osób nadużywających alkohol w ramach zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu zgodnie z założeniami Narodowego Programu	1) prowadzenie z osobami uzależnionymi od alkoholu i współuzależnionymi rozmów motywacyjnych do leczenia 2) kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu i znęcających się fizycznie lub psychicznie nad członkami rodziny (finansowanie wynagrodzeń dla członków MKRPA, wydawania opinii przez biegłych oraz opłat od wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o leczenie odwykowe, czy o zmianę sposobu leczenia wobec osób kierowanych przez MKRPA), 3) kierowanie osób nadużywających alkohol na badanie przez	MKRPA	NZP VI. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom –1

L.p.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy	Komplementarność z innymi dokumentami NPZ, STRATEGIA*
	Zdrowia.	<p>biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,</p> <p>4) występowanie przed Sądem w sprawach o zastosowanie przymusowego leczenia.</p>		

VII. Przeznaczenie środków pochodzących z opłaty, o której mowa w art. 9² ust. 11 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Zgodnie z art. 9³ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi „Gmina przeznacza środki, o których mowa w ust. 3 pkt 1, na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu”. W Gminie Miejskiej Dzierżoniów międzysektorową politykę przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu tworzą między innymi Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030 i Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022.

Mając na uwadze stanowisko Ministerstwa Zdrowia wyrażone w piśmie z dnia 16 października 2020 r. (zn. ZPP.0212.3.2020.DL), w którym to wskazano, że „zdecydowana większość działań z zakresu lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, będzie znajdowała odzwierciedlenie w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (GPRPA). Dlatego w Gminnym program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Dzierżoniów na rok 2022 wskazane są zadania, które będą finansowane ze środków pochodzących z opłaty za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych nieprzekraczających 300 ml i są to:

1. Pomoc dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu poprzez finansowanie funkcjonującej w Dzierżoniowie ogrzewalni dla osób bezdomnych dotkniętych problemem alkoholizmu.
2. Realizacja I Modułu programu „Aktywne Wsparcie” – działania profilaktyczne polegające na prowadzeniu świetlicy dla osób bezdomnych z elementami terapii uzależnień i wdrażania do pracy.

Zadania te mają bezpośredni związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu przez osoby bezdomne. Ponadto komplementarnie zadania te nie tylko dają schronienie osobom bezdomnym uzależnionym od alkoholu ale również osoby te w ramach realizacji programu „Aktywne wsparcie” uczestniczą w terapii uzależnień i przechodzą program wychodzenia z bezdomności poprzez wdrażanie do pracy.

VIII. Realizatorzy, współrealizatorzy zadań oraz sposób ich realizacji

Współpraca z instytucjami w zakresie realizacji i współrealizacji zadań wynikających z Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022.

1. Realizatorzy zadań:

- 1) Miejska Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA),
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie (OPS),
- 3) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZI),
- 4) Urząd Miasta w Dzierżoniowie (UM),
- 5) Straż Miejska w Dzierżoniowie (Straż),
- 6) Publiczne i niepubliczne przedszkola oraz publiczne i niepubliczne szkoły w Dzierżoniowie,
- 7) Dzierżoniowski Ośrodek Kultury w Dzierżoniowie (DOK),
- 8) Muzeum Miejskie w Dzierżoniowie (Muzeum),
- 9) Miejsko Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Dzierżoniowie (Biblioteka),
- 10) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dzierżoniowie (OSiR),
- 11) Komenda Powiatowa Policji w Dzierżoniowie (Policja),
- 12) Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie (SR),
- 13) Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Dzierżoniowie (PSSE),
- 14) Poradnia Leczenia Uzależnień „Essere” w Dzierżoniowie (Essere),
- 15) Organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. Sposób realizacji:

Zlecanie zadań jednostkom organizacyjnym Gminy w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi: otwarte konkursy ofert lub inne formy współpracy dozwolone przepisami prawa.

Zakupy inwestycyjne oraz inne, zlecenia zewnętrzne poprzez:

- 1) konkursy ofert,
- 2) zamówienia publiczne,

zgodnie z Regulaminem Udzielania Zamówień Publicznych Urzędu Miasta w Dzierżoniowie lub z ustawą Prawo zamówień publicznych.

3. Obsługę administracyjną i księgowo-finansową pełni Gmina Miejska Dzierżoniów.

IX. Monitorowanie stanu problemów alkoholowych i uzależnień

Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiągniętych rezultatów i realizowanych działań. Proces monitorowania programu prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- 1) zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych realizowanych zadań (m.in. danych statystycznych dotyczących problemów alkoholowych i innych uzależnień, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie, nt. liczby interwencji domowych, liczby przestępstw, liczby zatrzymań związanych z problemem alkoholowym, innymi uzależnieniami oraz przemocą, przestępczości nieletnich oraz ofiar i liczby wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców) oraz ocenę osiągniętych rezultatów (stopnia realizacji zadań) poprzez współpracę z innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz innymi uzależnieniami,
- 2) analizę aktywności jednostek organizacyjnych gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień,
- 3) przygotowanie sprawozdania (raportu) z przebiegu realizacji programu i wyznaczonych w nim zadań pod kątem merytoryczno – finansowym.
- 4) opracowanie diagnozy pod kątem uzależnień behawioralnych.

Proces monitorowania będzie polegał na systematycznym obserwowaniu zachodzących zmian oraz gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację zadań (w ramach sprawozdań podmiotów realizujących dane zadanie).

Jednostką odpowiedzialną za koordynację i monitorowanie Strategii jest Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Dzierżoniowie.

Roczne sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji programu przygotowane będzie przez Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Dzierżoniowie.

Sprawozdanie będzie przedstawione Radzie Miejskiej Dzierżoniowa przez Burmistrza Dzierżoniowa w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

X. Finansowanie

Finansowanie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022 realizowany będzie przez cały rok budżetowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Miasta, a pozyskiwanych zgodnie z art. 9² ustawy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Określa się także przeznaczenie środków pochodzących z opłaty, o której mowa w art. 9² ust. 11 ustawy.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być inne środki, pozyskiwane zarówno przez Miasto, jak też pozostałych interesariuszy programu.

Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwa się na rok następny. Zasady pracy i wynagradzania członków komisji. Zgodnie z rekomendacjami PARPA komisja podejmuje między innymi następujące zadania:

- 1) pracuje na posiedzeniach MKRPA,
- 2) uczestniczy w spotkaniach Zespołu Motywującego - Interweniującego,
- 3) przeprowadza kontrole przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach i punktach gastronomicznych,
- 4) reprezentuje Komisję w sądzie w sprawach inicjowanych przez Komisję.

Pozostały zakres zadań dla członków komisji ujęty jest w Regulaminie pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęty Zarządzeniem Burmistrza.

Członkowie Komisji za pracę w Komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości 45% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2019 roku (opublikowanego w Dzienniku Ustaw), a Przewodniczący Komisji oraz Wiceprzewodniczący Komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości 65% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2019 r. (opublikowanego w Dzienniku Ustaw).

Przyjmuje się zwroty kosztów podróży służbowych tj. związanych z wykonywaniem funkcji przewodniczącego, wiceprzewodniczącego lub członka Komisji wg zasad uregulowanych rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Polecenie każdego wyjazdu służbowego dla członka Komisji podpisuje przewodniczący, a dla przewodniczącego – Burmistrz.

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022

1. Cel i przewidywane skutki podjęcia uchwały:

Celem projektu uchwały jest przyjęcie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022.

2. Aktualny stan faktyczny i prawny:

W aktualnym stanie prawnym obowiązuje Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2022 rok przyjęty na mocy Uchwały Nr XXXVI/332/21 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 29 listopada 2021 r. Obowiązek uchwalenia dokumentów programowych wyznaczających działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom wynika wprost z przepisów ustawowych wskazujących, że stanowią one zadania własne gminy. Stanowi o tym art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, art. 10 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym z dnia 17 grudnia 2021r.

3. Różnice pomiędzy dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym:

Zgodnie z nowelizacją ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2469), która weszła w życie 1 stycznia 2022 r. i wprowadza istotne zmiany dla lokalnych systemów rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, samorzady gminne są zobowiązane nie później niż do 31 marca 2022 r. przyjąć nowe, wspólne, gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, jak również dokonać aktualizacji zapisów programu dotyczących realizacji zadań z zakresu uzależnień behawioralnych. Z uwagi na powyższe, w programie przede wszystkim doprecyzowano obszary zadaniowe o uzależnienia behawioralne, jak również w ramach monitoringu wskazano na konieczność przygotowania diagnozy o wskazane uzależnienia. Przyjmowany program będzie spójny i komplementarny, bowiem zawierający cały zakres działań mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom. Dodatkowo program ten będzie częścią Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030, jak również uwzględniać będzie cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Przyjmowany program stanowi lokalną

międzysektorową politykę społeczną przeciwdziałania negatywnym skutkom i rozwiązywaniu problemów z obszaru uzależnień.

4. Konsekwencje finansowe dla budżetu Gminy:

Finansowanie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

i przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów na rok 2022 realizowane będzie przez cały rok budżetowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Miasta, a pozyskiwanych zgodnie z art. 9² ustawy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ponadto niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwają się na realizację zadań w roku następnym. Na 2022 r. zaplanowano środki finansowe w budżecie miasta w dziale 851-85153 – zwalczanie narkomanii w wysokości 60.000,00 zł., w dziale 851-85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi w wysokości 940.000,00 zł. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być inne środki, pozyskiwane zarówno przez Miasto, jak też pozostałych interesariuszy programu.

5. Rozdzielnik dla odbiorców wewnętrznych i zewnętrznych:

1) Wewnętrzni: Biuro Rady Miejskiej Dzierżoniowa, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych.

2) Zewnętrzni: Wojewoda Dolnośląski.